

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Jiří Weigl:

Životní jubileum Stanislavy Janáčkové

Václav Klaus:

Národní stát není anachronismus

Otázka IVK:

Krise v Iráku – trest za západní intervencionismus? (Jiří Weigl, Ivo Strejček, Vladimír Diviš, Petr Drulák, Jan Eichler, Jan Zahradil, Petr Pelikán)

Ivan Brezina:

Vzestup a pád politické klimatologie

Životní jubileum Stanislavy Janáčkové

Jiří Weigl

výkonný ředitel
Institutu Václava Klause

Poslední srpnový den letošního roku oslavila významné životní jubileum jedna z vynikajících osobností naší ekonomie Ing. Stanislava Janáčková, CSc.

Slávka Janáčková nepatří k těm ekonomům, kteří na běžícím pásu chrlí z obrazovek a stránek novin komentáře na libovolný problém doby. Patří k těm, jejichž názory a texty jsou podloženy hlubokým studiem a rozsáhlým přehledem v daném oboru. Celý život se zabývá měnovou a hospodářskou politikou a mezinárodními finančními vztahy. Absolventka pražské Vysoké školy ekonomické od konce 60. let působila jako vědecká pracovnice v Ekonomickém ústavu ČSAV, v devadesátých letech pak v Institutu ekonomie České národní banky. Řadu let byla poradkyně prezidenta republiky a dlouhodobě úzce spolupracovala s Centrem pro ekonomiku a politiku a nyní s Institutem Václava Klause.

Je autorkou řady monografií a výzkumných prací k tématům měnové a finanční politiky a desítek odborných článků ve vědeckých časopisech i denním tisku. Patří v této oblasti k nejerudovanějším a nejserióznějším odborníkům. IVK si velmi váží toho, že Slávka Janáčková je jeho sice externí, ale přes-

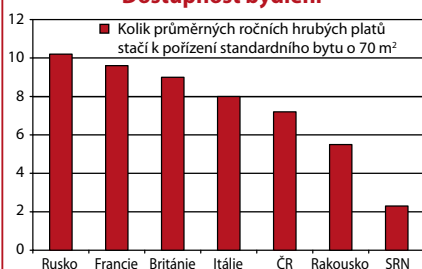
to velmi blízkou spolupracovnicí, která se významně autorsky podílela mimo jiné i na kolektivní práci IVK „Česká republika na rozcestí – čas rozhodnutí“ či nedávno v IVK publikovala svou monografii „Peripetie české ekonomiky a měny, aneb nedejme si vnutit euro“.

Jako výraz ocenění celoživotního přínosu Slávky Janáčkové rozvoji naší ekonomie jí správní rada IVK jako první laureátce rozhodla udělit čestnou Cenu IVK, kterou jí 5. září 2014 předal Václav Klaus. Tuto cenou hodlá IVK každoročně udělit jedné výrazné osobnosti z oblasti společenských věd u nás či ze světa a propagovat touto formou jejich dílo a myšlenky. ■

ZÁŘIJOVÝ GRAF IVK

Dostupnost bydlení

Pramen: Eurostat, 2014

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 22. 9. 2014

Národní stát není anachronismus*

Václav Klaus

Před dvaceti čtyřmi lety, jen několik měsíců po pádu komunismu, jsem se prvně zúčastnil světového setkání Montpelerinské společnosti. Někteří z Vás si možná připomenou, že se konalo v Mnichově. Dostal jsem tam mimořádně cennou příležitost setkat se se známými osobnostmi MPS, jakými byli Milton Friedman, George Stigler, Gary Becker a mnozí další (ale tito tři byli při pohledu zpoza železné opony těmi nejviditelnějšími).

Slova dovnitř MPS

Už mezi námi nejsou. Poslední z tohoto slavného trojlístku, Gary Becker, který ještě pomáhal koncipovat naše letošní setkání, nás opustil před několika měsíci. Velmi nám chybí. Chtěl bych věřit, že všichni, kteří jsme se tu sešli, cítíme nesmírnou zodpovědnost udržovat odkaz otců-zakladatelů naší společnosti a pokračovat v boji za svobodu, demokracii a klasické liberální ideje. Jejich odkaz byl vždy a o to více je právě nyní ohrožován, zpochybňován a atakován z nejrůznějších stran, míst a perspektiv. Vzpomínám na atmosféru vítězství, která dominovala našemu mnichovskému zasedání. Teď se mi zdá, že jsme asi byli příliš optimističtí. I tehdy sice někteří považovali toto vítězství za relativní a dočasné, ale jeho zvrat určitě přišel dříve, než jsme očekávali.

Proč je tomu tak? Zůstanu-li ve světě idejí, a to je prostor, kde se pohybujeme a máme pohybovat, oponenty našich názorů jsme obklíčováni stále více. Jejich útok, tedy

* Projev na zasedání Montpelerinské společnosti, Kowloon Shangri-La Hotel, Hong-Kong, 1. září 2014. Překlad z angličtiny. Titulek a mezititulky jsou redakční.

útok z vnějšku, je založen na úspěchu propagandy něčeho úplně jiného než individuální svobody ze strany dnes tak úspěšných nových „ismů“, které nejsou až zas tak nové. Jsou spojeny s řadou starých známých, dávno odmítnutých kolektivistických klíšé a přístupů. Tomu jsem se věnoval ve svém projevu na našem předcházejícím zasedání v Praze, když jsem ještě měl možnost pozvat Vás do krásných historických prostor Pražského hradu.

Národní stát je institucí moderní a není žádným historickým anachronismem.

Tento vnější útok však považuji jen za část našeho problému. Problémem, který není o nic méně varovný, je naše omezená schopnost být přesvědčivými a být slyšet. Je to naše chyba? Neseme pochodeň svobody dostatečně pevně a se vztyčenou hlavou? Jsme schopni prezentovat své názory stejně silným hlasem a se stejnou hloubkou argumentů, jako to v minulosti dělali naši předchůdci?

Nejsem si tím zcela jist. Pravděpodobně jsme stejně jako oni silní ve svém základním postoji, ve své ideologii, ve svém odmítání komunismu, totalitarismu, kolektivismu, etatismu a dalších podobných světonázorů, ale musím se ptát, zda jsme schopni obhajovat, vysvětlovat a šířit své názory tak, jak toho byla schopna starší generace našich členů. Pořád si v tomto kontextu připomínám prezidentský projev Ed Feulnera, když před několika léty zdůrazňoval, že se ideje neprosazují samy.

A nejen to. Jsou již naše ideje „hotové a uzavřené“? Na loňské konferenci Konzervativní strany v anglickém Windsoru jsem k tomu řekl, že i když některé z našich idejí měnit není třeba, neboť se k nim stačí vrátit, mnohé jiné však musí být redefinovány,

reformulovány, rozvinuty, nově interpretovány a nově aplikovány.

Mám obavu, že v dnešních debatách a sporech s držiteli opačných názorů nejsme schopni dostatečně přesvědčivě využívat ani naše základní myšlenky a teze. Zdá se mi, že často pouze pasivně opakujeme naše staré „kánonické pravdy“, místo toho, abychom přicházeli s novými postřehy a argumenty. Proč je tomu tak? Máme mezi sebou – jako tomu bývalo v minulosti – dostatek originálních myslitelů? Nebo existují, ale nemají zájem stát se aktivními členy naší společnosti? Neskládá se díky tomu naše současná členská základna spíše z administrátorů různých think-tanků (a jako jeden z nich musím vždy hájit a ocenit jejich důležitou roli) než z původních myslitelů? Je-li tomu tak, je to udržitelné?

Dnes považuji za největší ohrožení lidské svobody stále se zrychlující posun k transnacionalismu a globálnímu vládnutí.

Před čtvrt stoletím, když jsem se poprvé zúčastnil zasedání MPS, téměř jsem nedýchal. Před našimi zakládajícími členy, před nositeli Nobelovy ceny, před slavnými autory a mysliteli jsem se ostýchal promluvit. Mají nově přicházející členové naší společnosti podobný uctivý respekt k dnešním členům MPS? A zasloužíme si vůbec takový respekt? Nejsme až příliš uspokojeni pouhou možností setkat se jednou za dva roky se svými starými přáteli a eventuálně i potkat nové členy ze zemí a kontinentů, kde se MPS podařilo zasadit semínka s našimi názory? To je samo o sobě pozitivní, ale zůstává MPS zdrojem myšlenek pro dnešní dobu? Je stále považována za baštu klasických liberálních idejí? Na našich setkáních postrádám otevřené a přátelské, ale vážné debaty o těchto věcech. Posloucháme ob-

NABÍZÍME

Institut Václava Klause nabízí sborník „**Sto let od počátku první světové války**“ (2014). Do sborníku přispěli **Jiří Weigl, Jan Eichler, Ladislav Tajovský, Stanislav Balík, Václav Vlk st., Robert Kvaček, Dominik Duka, Josef Tomeš a Rajko Doleček**. V přílohách najde čtenář historické dokumenty: rakousko-uherské ultimátum Srbsku z 23. července 1914, provolání Františka Josefa I. „Mým národům“ z 28. července 1914 a Manifest českých spisovatelů z 17. května 1917. Předmluvu ke sborníku napsal **Václav Klaus**.

160 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.cepin.cz

čas skvělá, občas dobrá, občas ne tak dobrá vystoupení, ale většina z nich by mohla být přednesena na jiných fórech. Chybí mi vystoupení, která by se týkala nás samotných.

Tyto věci by měly být otevřeně diskutovány. Nově zvolený prezident by měl dostat za úkol, aby v tomto smyslu přišel s nějakými návrhy. Cesta do Hong-Kongu by měla být něčím více než jen návštěvou tohoto unikátního města, tohoto ostrůvku ekonomické svobody v rychle rostoucí jihovýchodní Asii.

Posun k transnacionalismu

Teprve teď se dostávám k vlastnímu tématu svého projevu. Jak jsem řekl, naše názory, postoje a ideje jsou atakovány z nejrůznějších stran. Na našem setkání v Tokiu v roce 2008 jsem mluvil o environmentalismu, protože jsem cítil, že právě z něj, resp. z jeho extrémní verze, alarmismu globálního oteplování, který byl tehdy na svém vrcholu, plyne největší hrozba pro lidskou svobodu. Moc se toho nezměnilo – jestli, tak k horšímu. Boj s klimatem, což znamená s námi, už je v dnešním světě přijímán jako hotová věc. I někteří z nás, zdá se, akceptovali, že je nevhodné a politicky nekorektní se tomu vzpírat. Není také ani úplnou náhodou, že na našem hong-kongském programu toto téma není zastoupeno.

Evropa je v čele vývoje, který vede k „Brave New World“ post-demokracie, post-politiky a post-národního státu.

Dnes považuji za největší ohrožení lidské svobody stále se zrychlující posun k transnacionalismu a globálnímu vládnutí. Vývoj v tomto směru byl postřehnutelný už v pozdních fázích studené války a hned po pádu komunismu, ale nyní už je to úplně jinde. Jako člověk, který žije v Evropě, musím říci, že nedemokratičnost uspořádání Evropské unie, která tento proces nejvíce symbolizuje, vnímám velmi silně. Co se týče mé vlastní země, měl bych přiznat svou

část viny. Snažil jsem se ze všech sil, ale nepodařilo se mi svým spoluobčanům vysvětlit rozdíl mezi jejich sny o tom, že se – po desetiletích ztracených v sovětském impériu – znovu stanou normální evropskou zemí, a mezi tvrdou realitou, která pro nás po vstupu do Evropské unie nastala. Tento naprosto zásadní, ale argumentačně velmi jemný rozdíl se vysvětlit nepodařilo – snad by to šlo v sofistikovaných akademických diskusích, ale nešlo to ve zjednodušených mediálních debatách. Výsledkem bylo, že jsem to byl nakonec já, kdo jako předseda vlády poslal do Bruselu dopis s žádostí o členství v EU a kdo jako prezident republiky podepsal přistouповou smlouvu. Ale to jen tak na okraj.

Hlavní motivací pro přesun většiny rozhodování z národních států do nadnárodních institucí je úsilí zbavit se demokratické kontroly.

Evropa je v čele vývoje, který vede k „Brave New World“ post-demokracie, post-politiky a post-národního státu. V tomto ohledu byla klíčovou událostí tzv. Maastrichtská smlouva, při svém vzniku málo docenovaná. Mnohými (i z nás) byla považována za pokrok, ale pokrok to není. John Laughland nedávno v Praze trefně poznamenal, že „evropští lídři jsou přesto hluboce přesvědčeni o tom, že jsou v čele nezastavitelného historického pokroku“ (John Laughland: The European Ideology and How to Defeat It. Projev na setkání akce DOST, Praha, 2. června 2014, s. 1). Podobné názory dlouhá léta vyjadřuje Roger Kimball, např. ve svém úvodu k symposiu o národním státu, který rezolutně obhajuje. Zbavit se státu a politiky znamená pokoušet se zavést systém vládnutí „úřady nebo soudy“ (Roger Kimball, Introduction: Utopia vs. Nationhood, The New Criterion, leden 2007).

Evropané právě toto, zdá se, přijímají (termín Evropané považují za velmi sporný, neboť žádný takový lidský druh jako

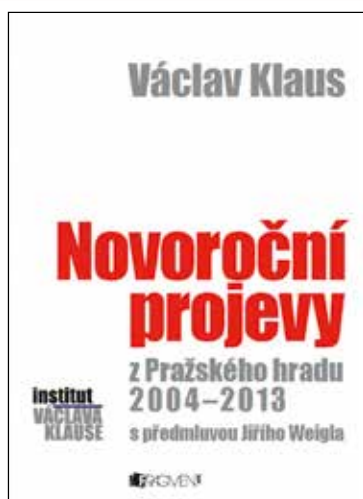
Homo Europensis neexistuje; ten se nachází pouze v hlavách evropských aparátčků; proto je správnější mluvit o občanech evropských zemí). Těchto nebezpečí si bohužel nejsou plně vědomi. Neevropané si jich jsou vědomi ještě méně, neboť je zatím necítí dostatečně silně. I oni jsou však také ohrožováni narůstající silou a vlezlostí institucí globálního vládnutí. To je stále ještě daleko měkčí a slabší než evropské, subglobální vládnutí, kterému jsme vystaveni my. S veškerým našim nesusouhlasem s tím, co s námi dělají naše vlastní státy a vlády, musíme přiznat, že pořád ještě máme šanci s tím doma něco udělat. Můžeme např. zvítězit v příštích domácích volbách a začít věci organizovat jinak. To je na evropské úrovni nemožné. Tam už není ani vláda, ani opozice. Tam jsou jen politicky neidentifikovatelní mezinárodní byrokraté a soudci.

V postpolitickém ráji

Růst moci globálních či kontinentálních institucí má mnoho příčin, ale zdůvodněním či ospravedlněním jejich existence není a nemůže být autentičnost existence globálních veřejných statků a externalit, jak se nám snaží vsugerovat zelení myslitelé, skrytí ve všech dnešních hlavních evropských politických stranách. Na úrovni světa či kontinentu příliš mnoho „veřejných statků“ není. Nežijeme ve světě, ve kterém dominují externality. Zabývání se globálními (nebo evropskými) veřejnými statky představuje jenom malou část každodenních aktivit těchto institucí. Hlavní motivací pro přesun většiny rozhodování z národních států do nadnárodních institucí je úsilí zbavit se demokratické kontroly, která – přes všechny své nedokonalosti – stále ještě v národních státech existuje.

Někteří z našich přátel a kolegů – podle mého názoru mylně – zdůrazňují roli mezinárodních organizací jako vhodnou a účinnou metodu k oslabení úlohy státu ve společnosti. Jde jim přitom o oslabení jejich bezprostředně se týkajících vlastních států, které z mnoha pochopitelných důvodů mají velmi neradi. Přesto je tomu

NABÍZÍME

Nakladatelství **Fragment** nabízí knihu deseti novoročních projevů, které na Pražském hradě pronesl **Václav Klaus** ve funkci prezidenta České republiky v letech 2004–2013. Jejich soubor představuje zajímavou ilustraci uplynulé doby zachycenou slovy a myšlenkami prezidenta republiky. Knihu doplňují fotografie, které připomínají nejzajímavější architektonické a restaurátorské počiny, k nimž na Pražském hradě došlo v období prezidentství Václava Klause. Předmluvu napsal **Jiří Weigl**.

65 stran.

objednávky na: www.fragment.cz

trochu jinak. Svým útokem na národní stát přispívají k oslabení svého vlastního státu, ale nikoli státu jako takového. Výsledkem přechodu ke globálnímu vládnutí je přece vznik daleko vzdálenějšího, daleko méně kontrolovatelného a daleko méně demokratického státu (nebo státu podobných administrativních organizací).

Svým útokem na národní stát oponenti přispívají k oslabení svého vlastního státu, ale nikoli státu jako takového.

To není žádným zlepšením. Velmi se přimlouvám za naše vlastní, domácí, jakkoli nedokonalé, často dokonce úplně špatné, ale přesto demokratické rozhodování ve srovnání s tím, co přes naše hlavy provádí mezinárodní nomenklatura. Jako zastánci demokracie nepotřebujeme žádné nedemokraticky vybrané elity, které se snaží řídit naše životy a říkat nám, co pro nás je nebo není dobré. Hlavní otázkou musí být jen a jediné to, zda jsou rozhodnutí dělána institucemi demokratickými či institucemi jinými.

V tomto střetu idejí v současnosti nevyhráváme. Vyhrávají nejrůznější zájmové skupiny, lobbyisté, „rent-seekers“, mezinárodní byrokraté, kteří se ze všech sil snaží uniknout z národního státu. Chtějí uniknout z politiky, protože ta dává jejich aktivitám nezbytná omezení. Preferují žít v „postpolitickém ráji“. Dělalí všechno proto, aby mohli žít a fungovat ve světě supranacionálních institucí, které nejsou vystaveny žádné demokratické kontrole. Souhlasím s Paulem Seatonem, že je to částečně způsobeno „postpolitickou iluzí“ a částečně „nepolitickým pokušením“ (Paul Seaton, *Translator's Introduction, Democracy Without Nations?*, ISI Books, Wilmington, Delaware, 2007). Tyto iluze a pokušení nemáme. Chceme politiku, protože víme, že bez ní demokracie není možná. Chceme národní stát, nejenom prázdnou skořápku jakési neutrální „central human agency“.

Evropské vládnutí

K velké lítosti řady z nás ničím a nikým nebrzděný nárůst globálního vládnutí je už zde a zůstane tu s námi. Jsme svědky tiché, plíživé, téměř neviditelné revoluce vedoucí k postdemokratickému globálnímu vládnutí, v Evropě k vládnutí evropskému. Někteří z nás věříme v ekonomický způsob myšlení, který tak dokonale obhajoval Paul Heyne ve své známé učebnici. Tento přístup nás motivuje položit navýsost ekonomickou otázku: je růst globálního vládnutí poháněn více poptávkou nebo nabídkou? Moje zkušenost říká, že běžní lidé nic takového jako globální vládnutí nepotřebují, nechtějí a nepožadují. Motivace na nabídkové straně jsou daleko silnější.

Jedni lidé obhajují posun politické moci od zvolených politiků k mezinárodní no-

menklatuře úředníků a soudců, protože jsou přesvědčeni, že jejich „rent-seeking“ (získávání výhod a úlev politickými cestami) je, jak vidíme v Bruselu, snazší. Tito lidé považují své zájmy. Jiní lidé, stoupenci kosmopolitismu a europeismu, chtějí vytvořit něco lepšího než politiku, něco lepšího než demokracii. Chtějí vytvořit svět, v němž budou pouze pasivní objekty jejich vládnutí, nikoli autonomní vůlí vedení občané. Chtějí svět, kde budou určující silou vyvolení. Pro tyto ideově orientované lidi je občanství nadbytečné, ne-li přímo chybné. Chtějí univerzální světoobčanství (anglické slovo *personhood* je daleko přesnější, ale nepřeložitelné).

Růst kosmopolitismu a globálního vládnutí je propojen s rostoucím, nepochybně v mnoha ohledech pozitivním a žádoucím otevíráním se jednotlivých zemí. Jako někdo, kdo prožil téměř půl století svého života v uzavřené nebo polouzavřené komunistické zemi, pravděpodobně nemusím dlouze vykládat, jak moc se raduji ze života v naší dnešní, stále ještě do určité míry svobodné a otevřené společnosti.

Národní stát není svatyní nacionalismu

Chtěl bych nastolit otázku jinou: je toto otevírání se jen a jediné požehnáním, je jen a jediné dobrou věcí? Je dobrou věcí i pro nové, v mnoha ohledech křehké země? Nemá toto všechno i svou druhou stránku? Víme, že jsou to v tomto prostředí otázky téměř zakázané. Montpelerinská společnost tradičně obhajuje svobodu a rozsáhlou otevřenost z důvodů, které plně sdílím. Ve světě, kde hrály tak velkou roli totalitární systémy, byl tento politický a ideologický postoj naprosto nesporný a nevyhnutelný. Platí to i nyní? Není dnešní nebezpečí skryto jinde? Není spojeno s globálním vládnutím?

Někteří lidé budou oprávněně argumentovat, že otevírání se jednotlivých zemí je něco jiného než globální vládnutí. To nepochybně je, ale obávám se, že mezi těmito dvěma jevy existuje velmi silná souvislost, a to zejména tehdy, je-li toto otevírání se spojeno s oslabováním, ne-li likvidací národních států, jak se to děje v současnosti v Evropě. Národní stát je tam dnes většinou považován za svatyni nacionalismu a nacionalismus je považován za úrodnou půdu pro války a nenávisť mezi zeměmi. To je názor, který nemohu akceptovat. Plně souhlasím s Pierrem Manentem (*Pierre Manent, Democracy Without Nations?*, ISI Books, Wilmington, Delaware, 2007), že „národ je celkem, v němž se uspořádávají všechny prvky našich životů“ (str. 4) a že proto „národní stát není pouze jednou z mnoha alternativ vládnutí“ (str. 54). Národní stát „dává konkrétní kontext a náplň demokratickým abstrakcím suverenity lidu“ (str. 74).

Myšlenka národního státu se stala – zejména v Evropě – politicky zcela nekorektní. V rozporu s tím musím trvat na tom, že

je národní stát institucí moderní a že není žádným historickým anachronismem. Současné útoky na národní stát jsou velmi trivializovanou a koncepčně chybnou interpretací samotné podstaty národního státu. Přesto je pravda, že se tento mylný názor víceméně stal „konvenční moudrostí“. A jako konvenční moudrost má své důsledky. Bezprostředně vede k obhajobě globálního vládnutí, protože se každý obává opaku – zcela neorganizovaného stavu systému. Každý se bojí anarchie.

Světoobčanství a občanství

Zkusme se na to dívat jinak. Národní stát má nezpochybnitelnou roli a význam. Je garantem demokracie. Bez silného národního státu demokracie nemůže existovat. Reziduální entita, jakýsi pouze administrativně řízený geografický prostor, se nemůže vznášet ve vzduchu. Musí někam patřit. Musí si nalézt alternativní identitu. Jsme svědky toho, že ji velmi často nachází na vyšší úrovni, tedy na úrovni kontinentální nebo globální. Je to snadné, protože tam je vítán absolutně každý. Reprezentanti globálních a kontinentálních institucí se ze všech sil snaží do svého stáda najít nové ovečky, neboť to zvyšuje jejich moc a prestiž. Čím mají více členů, tím jsou také méně kontrolovatelní. Díky tomu jejich anonymita narůstá. To vede k zvyšování moci kosmopolitních elit a – jak to pěkně formuluje Bernard Connolly – k vzestupu globální nomenklatury.

Většina členů Montpelerinské společnosti dříve pocházela ze Západu. Proto věřili tomu, že budou internacionalizační (a globalizační) tendence posledních let a desetiletí pomáhat šířit západní hodnoty svobody, lidské důstojnosti, občanských práv, individualismu atd. po celém světě. Zapomínáme ale, že už žijeme v jiné době. Již jsme vstoupili do post-západního světového řádu. Souhlasím s G. R. Copleym, že „éra Západu už skončila“. Paradoxně, nebylo to díky vítězství hodnot severních, jižních či východních, ale díky vítězství západního multikulturalistického křížáckého tažení proti západní (evropské) kultuře a civilizaci. Hájit svobodu, a to je či by být mělo našim hlavním cílem, vyžaduje rehabilitovat suverénní národní stát. Zdůrazňuji slovo stát. Nebagatelizujeme zásadní rozdíl mezi obhajobou národního státu a pouhou oslavou patriotismu (či vlastenectví). Uvědomujme si politický kontext národního státu a nespokojíme se s jeho zužováním na výraz jakési „kulturní identity“. Usilujme o nastolení skutečného občanství, nikoli prázdného světoobčanství. Potřebujeme zodpovědné občany, ukotvené v domácí realitě, nikoli kosmopolitní sobecké jednotlivce, vznášející se na povrchu a hledající krátkodobé výhody a slasti – bez jakýchkoli kořenů a zodpovědnosti.

Ve zkrácené verzi publikováno v deníku Právo dne 2. září 2014.

OTÁZKA IVK

Dnešní Irák, ale i osudy dalších zemí Blízkého východu, jsou ukázkou toho, jakou katastrofu způsobily vojenské intervence Západu posledního desetiletí. Není na čase přehodnotit dosavadní český postoj k těmto konfliktům?

Jiří Weigl

výkonný ředitel
Institutu Václava Klause

Dnešní tragická situace v Iráku a vůbec celkový rozvrat Blízkého východu poskytuje jasný důkaz o tom, jak katastrofální byla v tomto regionu politika Západu v posledních dekádách. Současně dává velmi nelichotivé vysvědčení české politice a politické žurnalistice, které většinou tento postup západních velmocí servilně podporovaly a dosud podporují. Stále můžeme slyšet vznešená slova o tom, že válkami a intervencemi se šíří demokracie a bojuje za prosazení lidských práv. Státisíce mrtvých a zraněných, milióny uprchlíků, zničená města, rozpadlé státy a navzájem rozežívané obyvatelstvo vydané nakonec do rukou brutálních islamistických teroristů – to však jsou skutečné výsledky této politiky.

Rozvrat Blízkého východu přitom nemůže být naším skutečným zájmem. Jedná se o relativně blízký region, s nímž nás pojí desetiletí intenzivních hospodářských, politických i kulturních vztahů, region, v němž si naše země vybuďovala dobré jméno a měla by mít zájem na jeho prosperitě. Namísto toho u nás převládá nekritická podpora západního intervencionismu a od reality odtržený „lidskoprávní fundamentalismus“, který pouze maskuje servilitu vůči mocným tohoto světa.

Stačí si vzpomenout, že jediným českým politikem, který od počátku předvídal iráckou katastrofu a otevřeně před ní varoval americké spojence, byl prezident Václav Klaus. Dostalo se mu za to u nás pouze nenávislné kritiky či zesměšňování, zatímco ti, kteří se předháněli v nekritické podpoře čehokoliv, co spojenci činili, byli a jsou oslavováni. A z doby současně – islamističtí teroristé uřezávající hlavy nevinným – byli ještě před rokem vydáváni za bojovníky za demokracii v Sýrii a málem bylo na jejich podporu spuštěno další smutně proslulé „humanitární“ bombardování. Dnes proti nim chceme bojovat. Podobných příkladů by bylo mnoho.

Ve světle těchto skutečností by přehodnocení našeho přístupu k těmto konfliktům bylo skutečně na místě.

Ivo Strejček

bývalý poslanec
Evropského parlamentu

Změna českého postoje by byla žádoucí a s ohledem na zcela viditelné a hrozivé

důsledky počínání Západu v těchto částech světa, i nutná. Nemyslím ale, že k ní dojde. Jednak proto, že v ČR neexistuje žádná relevantní politická síla, která by takovou změnu byla schopna formulovat, vysvětlit a obhajovat, jednak proto, že nezávislá česká zahraniční politika prosazující české zájmy už neexistuje. Je plně podřízena centralizované zahraniční politice EU.

Neočekávám, že by se na evropských radách toužili vyrovnávat s odpovědí na otázku obecnější ale fundamentální: proč Západ aktivisticky, nadšeně a všemi prostředky napomáhal rozbít geopolitickou situaci v severní Africe a na Blízkém Východě? Proč tak činil, když takové počínání bylo zjevně v rozporu s jeho ekonomickými i bezpečnostními zájmy? Nevěřím, že by si evropští politikové byli ochotni připustit, že odpověď nelze hledat ani v Libyi ani v Iráku, ale ve výkonu současných zahraničních politik EU a USA.

Západ nahradil obhajobu zájmů ideologickým exportem vlastních hodnot „za každou cenu“. Bez ohledu na odlišnosti kulturní, sociální, náboženské i ekonomické. Neříká si, že by „jeho“ hodnoty mohly být v jiných částech světa zpochybňovány, považovány za cizorodé či odmítány. V důsledku se tak neprosazují cíle, které si Západ chybně naplánoval, ale v tamních podmínkách vedou k chaosu, rozvratu a proto růstu nenávisli vůči Západu a jeho hodnotám.

Dnešní strašidelná situace na Blízkém Východě (a bohužel už nejen tam) je důsledkem západního mýtu o předurčenosti ke globálnímu vítězství liberální demokracie a povinnosti Západu své hodnoty jiným – bez respektu k přirozeným odlišnostem – vnutit. Ne, bohužel nevidím, že by byl Západ ochoten kriticky svůj zahraničněpolitický přístup měnit a proto ani neočekávám změnu českého postoje.

Vladimír Diviš

publicista

Nezaujatý poučený pozorovatel aktuálního dění v ohniscích konfliktů na naší planetě musí žasnout, kolikrát je možné opakovat tytéž chyby bez toho, že by se vlády západních mocností z nich byly alespoň částečně ochotny poučit a už je přístě neopakovaly. Události posledních let v Afghánistánu, Iráku, Libyi, Sýrii a v neposlední řadě částečně i na Ukrajině a v Egyptě jen potvrzují skutečnost proěřenou historií, že jakýkoliv mocenský vývoz tzv. západní demokracie,

podobně jako v dávnější minulosti násilný export náboženských i politických ideologií do kulturně a historicky výrazně odlišného prostředí, většinou dopadá špatně, neřídko až katastrofálně.

Místo kardinálního zlepšení života obyvatel těchto zemí, větší míry jejich svobody, prosperity a bezpečí ve finále zasahování západní civilizace do jejich vnitřních záležitostí markantně přispívá k rozpoutání občanských válek, zesílení náboženského nesnášenlivosti, dlouhodobého politického, hospodářského i bezpečnostního chaosu, krvavého mocenského boje mezi různými skupinami, klany a kmeny.

Asi mnozí už si nejdenně položí otázku, jak je možná taková nepoučitelnost? Je to důsledek mizerné práce vládních poradců, expertních týmů a politických analytiků západních zpravodajských služeb? Nebo jednoduše jen vykalkulovaný záměr šířit na Blízkém východě a případně i jinde ve světě destruktivní politiku podle zásady „čím hůře, tím lépe“?

Kolikrát už se stalo, že Washington, Londýn nebo Paříž investovaly v tomto regionu miliardy dolarů a nepočítaně moderních zbraní do opozičních sil útočících na panovníky a tamní vlády, které se netěšily oblibě v Bílém domě, Bruselu nebo na Downing Street. A výsledek? Identický, nebo velmi podobný jako v nejčerstvějším případě tzv. Islámského státu. Tyto síly se nakonec vždy obrátily se zbraní v ruce proti nim. Pokud se z toho ani v budoucnu vlády některých západních mocností nepoučí, alespoň ve Strakově akademii a Černínském paláci by z toho měli vyvodit patřičné pádné závěry.

Petr Drulák

první náměstek
ministra zahraničí

Nestabilita na Blízkém východě má celou řadu příčin, z nichž intervence Západu považují za ty méně důležité. Za rozhodující považují vnitřní dynamiku vývoje tamních společností a způsob, jakým se vypořádávají se sociálními konflikty, globalizací a potřebou vlastní identity. To neznamená, že zde intervence Západu nezanechaly žádné stopy. V případě Iráku jistě přispělo svržení represivního režimu k současnému násilnému chaosu. Nicméně k výbuchu násilného chaosu došlo i v Libyi a Sýrii a to bez přispění Západu. Intervence v Libyi byla omezená (pouze ze vzduchu) a uskutečnila se až v průběhu konfliktu s cílem ukončit ho. V Sýrii k žádné vojenské intervenci Západu nedošlo.

Český postoj se vyvíjel – od podpory americké intervence v Iráku, ke zdrženlivosti vůči konfliktu v Sýrii. Zdrženlivost k vojenským intervencím v tomto regionu je zcela na místě, neboť předchozí intervence nepřinesly očekávané výsledky. Přesto mohou i nadále existovat dobré důvody k možným zásahům. Dva považuji za nesporné: masivní vyvražďování a vznik agresivních subjektů, které budou ohrožovat ostatní státy regionu. Pokud je alespoň jedna z těchto podmínek naplněna, je na místě uvažovat o zásahu. Neměli bychom přihlížet masovým zločinům a nemáme zájem o další migrační vlny ani o semeniště teroristů.

Před přímou intervencí je však třeba dát přednost podpoře tamních sil, které mohou zmíněným hrozbám čelit, například dodávkami zbraní. Přímá vojenská intervence má smysl pouze jako další krok této podpory místních sil, pouze pokud se omezuje na konkrétní vojenské cíle, pouze pokud může přinést nápravu a pouze pokud neporušuje mezinárodní právo. Případná intervence tohoto druhu si zaslouží českou podporu.

Jan Eichler

Ústav mezinárodních vztahů

První intervence USA v Iráku proběhla v roce 1991, měla jasný mandát RB OSN a jejím cílem nebylo sociální inženýrství, nýbrž pouze vyhnání iráckých vojsk z okupovaného Iráku. Další válka byla zahájena o pouhých dvanáct let později, kdy v Bílém domě seděl G. Bush mladší. Ten svoji Operaci Iraq Freedom pojal jako velké sociální inženýrství, jako druhý významný krok (po svržení Tálibánu v Afghánistánu) na cestě k budování tzv. Velkého Středního východu, v jehož rámci měly od Iránu až po Senegal a od Turecka až po Súdán být samé demokratické a vůči USA vstřícné vlády. Od jara až někde do podzimu roku 2003 to vypadalo jako úspěšný projekt.

Ale pak se ukázalo, že USA sice dosáhly brilantního vojenského vítězství, ale prohrály následující mír a nedokázaly zabránit kruté asymetrické válce. A ta si vyžádala obrovskou cenu: téměř pět tisíc zabitých amerických vojáků, půl milionu zabitých Iráčanů, obrovské škody na životním prostředí a na zdravotním stavu tamního obyvatelstva i amerických vojáků. Ekonomické náklady iráckého dobrodružství přesáhly hodnotu dvou bilionů USD a staly se i jedním z faktorů ekonomické krize, která v USA vypukla již v roce 2007 a pak se rychle přelila i do Evropy. Sociální inženýrství navíc výrazně zvýhodnilo šíitů na úkor sunnitů, a tak nakonec vypukla jejich vzpoura, která dostala velmi nebezpečnou podobu Islámského

státu, což je jeden z kontraproduktivních následků této války.

V naší zemi se na přelomu let 2002/2003 nakonec prosadil kladný postoj k americké intervenci, nejvstřícněji se choval tehdejší prezident Václav Havel, který dokonce podepsal tzv. Dopis osmi. Ale dnes už je čas na přehodnocení – ČR by se neměla automaticky přizpůsobovat tzv. argumentační kaskádě, kdy stanoviska postupně padají z Washingtonu přes Brusel až do Prahy a tam pak do jednotlivých ministerstev. ČR by se měla emancipovat a zaujímat svá vlastní stanoviska.

Jan Zahradil

poslanec Evropského parlamentu

Tvrdit, že dnešní turbulentní situace v zemích Blízkého východu a severní Afriky je zapříčiněna vojenskými intervencemi Západu, je naprostým zjednodušením. V těchto zemích nyní dochází k zásadnímu přeskupování bývalého mocenského a politického uspořádání, které bylo produktem studené války. Lze očekávat, že tento proces bude dlouhodobý a jeho výsledkem může být zánik současných politických entit a vznik nových subjektů. Schválně zde neužívám slovo stát, neboť národní stát je v této oblasti z podstaty implementovanou politickou organizací, která je sama o době zdrojem napětí, neboť nerespektovala tradiční etnická, náboženská i klanová rozdělení, která v tomto regionu panují.

Takzvané arabské jaro, které rozvolnilo mocenskou rovnováhu posledních 30–40 let a uvolnilo síly politické i náboženské, není produktem západních intervencí. Spouštěcím motorem arabského jara byly zejména faktory vnitřní, socio-ekonomické. Samozřejmě hrozí, že s nástupem radikálního islamismu posledního dvacetiletí mohou být sekulární diktatury nahrazeny neliberalními, fundamentálními režimy. Na tento vývoj musí být Západ připraven a musí se mu umět bránit.

Petr Pelikán

arabista

Nejprve je třeba se zamyslet nad tezí, zda je skutečně současná situace na Blízkém východě jen důsledkem přímého vojenského zasahování Západu do tamního dění. Domnívám se, že samotné intervence by nemusely mít až tak katastrofální důsledky, ba dokonce by někdy mohly k vyřešení dílčích problémů – alespoň z hlediska Západu – přispět.

Způsob, jakým jsou operace plánovány a prováděny, je bohužel kontraproduktivní. Pomineme-li cynicky zájmy místních obyvatel, což se ostatně pod ušlechtilými záminkami dělá od samého začátku, vidíme, že ekonomické, sociální a čím dál víc také bezpečnostní konsekvence se začínají přelévat i na samotný Západ. Lze očekávat, že tento trend bude spíše silít, a nutná protipatření konečně důkladně promýšlet.

Pokud by čeští představitelé, na nichž taková rozhodnutí záleží, skutečně chtěli dostat na stůl objektivní informace, mohou je mít. I u nás je dost odborníků orientujících se velmi dobře v tamních složitých a pro naši mentalitu špatně pochopitelných poměrech. Místo toho naneštěstí popřávají sluchu spíše ideologickým lobby, a to není šťastný přístup. Je paradoxní, že dva hlavní, vzájemně opačně orientované trendy – lidskoprávní a pravicově islamo-fobní – přinášejí stejně špatná řešení, byť z opačných pozic. Svorně se totiž snaží promítat na Blízký východ vlastní motivace podmíněné kulturními tradicemi, a podceňují nebo vůbec neznají skutečné hybatele tamních dějů. Stále stejná klišé jako „nafta, lidská práva, islámský extremismus“ a pár dalších, jsou úplně odtržena od reality.

Jsem ale skeptický, nakolik dokáže ČR zaujímat v politice NATO na Blízkém východě autonomní postoje. Je snazší držet se v houfu a neprotivit se rozhodnutí vlivnějších členů. Snaha o změnu směru strategií by přitom nebyla jen v našem národním zájmu, ale prospěla by všem.

Předplatné na rok 2014

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné 330 Kč.

Kdo si objedná předplatné ve druhé polovině roku, dostane automaticky publikace vydané v první polovině roku 2014.

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

predplatne@institutvk.cz

Vzestup a pád politické klimatologie

Ivan Brezina
ekolog a publicista

Zhruba od začátku 90. let minulého století se ve veřejném prostoru začala ustavovat nová zájmová skupina, balancující na hraně vědy a ideologie – politická klimatologie. Zatímco běžná klimatologie je přísně deskriptivní, její politická sestra je normativní. Nechce zkoumat, ale předepisovat, jakým směrem se má svět „správně“ ubírat. A při prosazování tohoto vznešeného záměru se neštítí použít ani špinavé metody.

Ještě před šesti nebo sedmi lety jsme se v novinách mohli skoro každý den dočíst o tom, že nás čeká katastrofální změna klimatu, vyvolaná lidstvem produkovanými skleníkovými plyny. Tahle hysterie vrcholila v roce 2007. Dnes je ticho po pěšině a souloví „globální oteplování“ už v médiích nenajdete. Téma z veřejného prostoru zmizelo. Ale proč se v něm kdysi vůbec objevilo? A kteří „prodavači Apokalypsy“ na něm nejvíce vydělali?

Lidstvo vypouští oxid uhličitý, jehož stoupající koncentrace Zemí zahluje jako „peřina“, brání úniku přebytečného tepla. Tohle až na dřevě zjednodušené tvrzení vypadalo jako legitimní vědecká teorie se zlověstnými konotacemi. Oteplí se kvůli spalování fosilních paliv natolik, že se naše planeta stane neobyvatelnou? V roce 1988 byl kvůli tomu na půdě OSN založen Mezivládní panel pro klimatickou změnu (IPCC).

Zastánci oteplovací ideologie často tvrdí, že o klimatické změně panuje „vědecký konsenzus“. To ale není pravda.

Prvním vážnějším signálem, že něco není v pořádku, byl zřejmě podvod Benjamina Santera. Tento americký klimatolog na podzim 1995 do tehdejší zprávy IPCC vložil čtyřicet změn – poté, co prošla recenzním řízením, které mělo zajistit, aby byla v souladu s aktuálním stavem vědeckého poznání. Podvod odhalil Frederick Seitz, prezident Národní akademie věd (NAS). „Za více než šedesát let své vědecké kariéry jsem se nesetkal s více znepokojující korupcí oponentního řízení,“ napsal Seitz v deníku Wall Street Journal. Ukázalo se, že Santer vypustil všechny zmínky o vědecké nejistotě a vynechal klíčové sdělení, podle něhož žádná vědecká studie nepodává důkaz, že za klimatickou změnu může lidstvem zaviněné zvýšení koncentrace skleníkových plynů. Později přiznal, že neautorizované změny po recenzii potají provedl na žádost

politiků a nevládních organizací, které je požadovaly proto, aby „složitým vědeckým myšlenkám“ lépe porozuměli laici.

Podplacení „popírači“?

Logická úvaha říká, že kdyby býval měl IPCC věcné argumenty, nemusel by podvádět. Podivnou atmosféru „ideologické distorce reality“ později posílily pokusy o diskreditaci každého, kdo si dovolil nesusouhlasit s oficiální oteplovací ideologií. Rozpoutal se doslova hon na čarodějnice, ve kterém byli oponenti označováni za „popírače“, navíc ještě podplacené ropnou či uhelnou lobby. Byl to špinavý sémantický trik, jehož smyslem bylo připodobnit klimaskeptiky k popíračům holokaustu. Opačná strana se naopak pasovala na „zachránce“. V jejich čele stanul po boku IPCC neúspěšný kandidát na amerického prezidenta Al Gore.

Goreovi nešlo ani tak o záchranu „naší malé modré planety“, jako spíš o svou vlastní kapsu. Čím větší strach z apokalypsy se mu totiž povedlo vytvořit, tím větší měly výše zmíněné firmy zisk.

V roce 2007 se objevila „bota“ s himálajskými ledovci. Podle tvrzení čtvrté zprávy IPCC měly kompletně roztát do roku 2035, což by způsobilo vyschnutí velkých asijských řek včetně Gangy a humanitární katastrofu v celém regionu. Ukázalo se, že jde o odborný nesmysl, který nemá oporu v žádné glaciologické studii. To, co na začátku vypadalo jako trapná chyba „největšího panelu vědců na světě“, se postupem času ukázalo být předem promyšlenou manipulací. Do zprávy IPCC se totiž informace zprostředkovaně dostala od indického glaciologa Sayeda Hasnaina, který pracoval v soukromé firmě TERI, řízené šéfem IPCC Rádžendrou Pačaurim (ten mimochodem není klimatolog, ale drážní inženýr). TERI dostávala na výzkum štědré dotace, které by samozřejmě vyschly, kdyby se ukázalo, že se s himálajskými ledovci nic neděje. Ale nejen to. „Domnívali jsme se, že pokud to vyzdvihneme, donutíme tím vlády a politiky k nastartování konkrétní akce v boji proti změnám klimatu,“ přiznal Murari Lal, který měl ve čtvrté zprávě IPCC ledovce na starosti.

Klimatickou hysterii nezastavil nejen průval podvodu, ale ani zjištění, že apoštol boje proti oteplování Al Gore pokrytecky spotřebovává dvacetkrát víc energie než průměrný Američan. Když to američtí novináři na jaře 2007 publikovali, ukázalo se, že Gore je navíc ještě vlastníkem londýnské investiční firmy Generation investment management (GIM), zabývající se obchodem s tzv. offsety. Stručně řečeno

jde o „klimatické odpustky“, kterými si lze „vykoupit“ pocit viny za příliš rozmařilý životní styl, produkující skleníkové plyny. Na Goreho byl navázán neprůhledný řetězec firem s názvy jako Carbon Neutral Copany, Native Energy nebo Chicago Climate Exchange. Celý tenhle „klimatický průmysl“ stojí a padá s tvrzením, že se otepluje a že za to může člověk. Jinými slovy tedy Goreovi nešlo ani tak o záchranu „naší malé modré planety“, jako spíš o svou vlastní kapsu. Čím větší strach z apokalypsy se mu totiž povedlo vytvořit, tím větší měly výše zmíněné firmy zisk.

Politizace Nobelovy ceny

Mraky se ale v té době začínaly stahovat i nad Goreovým filmem „Nepříjemná pravda“. Britská vláda ho chtěla prosadit jako školní pomůcku, což se ale nelíbilo jednomu z rodičů. Obrátil se proto na soud a argumentoval zákonem, který v britských školách zakazuje politickou propagandu. Soud na jeho popud „Nepříjemnou pravdu“ podrobně analyzoval a dospěl k závěru, že film obsahuje celkem devět tvrzení, která jsou v rozporu s aktuálním stavem vědeckého poznání. Rozhodl proto, že film smí do škol jen v případě, že učitelé děti na všechny Goreovy nepravdy předem výslovně upozorní.

Nic z toho ale klimatickou hysterii nezastavilo a v říjnu 2007 dostal IPCC spolu s Al Gorem Nobelovu cenu míru. Jak přispěli k odvrácení války, zůstává záhadou – jisté je, že tato účelová politizace Nobelovu cenu zcela zdiskreditovala. Jen o dva roky později se totiž ukázalo, že celá ideologie globálního oteplování stojí a padá s promyšlenými vědeckými podvody.

Ve snaze zachránit centrální dogma hledají političtí klimatologové nejkrkolomnější vysvětlení, proč se oteplování zastavilo.

V létě 2009 odmítli vědci z Klimatické výzkumné jednotky (CRU) v britském Norwichi poskytnout svá data k nezávislé kontrole. Už tohle tajnostkářství bylo podezřelé – CRU (v té době řízené Philemem Jonesem) je totiž místem, kde vznikají základní podklady pro práci IPCC. Jen o pár měsíců později pak neznámý hacker vytáhl z počítačů CRU e-maily, které potvrdily, že podezření bylo oprávněné. Klimatologové spojení s IPCC se v nich přes deset let domlouvali na úpravě výsledků své práce tak, aby se zdálo, že se otepluje. Sám Jones třeba psal: „Právě jsem použil Majkův trik z Nature, abych zamaskoval pokles teplot.“ Klimatolog Mick Kelly uváděl: „Asi z křivky odstřihnu posledních pár let, protože tam teplotní trend klesá dolů.“ Tzv. „aféra Climategate“ potvrdila politizaci klimatologie a korupci části vědců. Šťastnou shodou náhod vypukla těsně

před klimatickou konferencí v Kodani, která díky tomu neprosadila žádná drakonická opatření na omezení světové ekonomiky.

Čistka Aleše Kutáka

Česko v té době mělo už pár měsíců za sebou skandál, který jasně ukázal, čeho všeho jsou klimaalarmisté schopni. V IPCC nás od roku 1996 zastupoval Jan Pretel, klimatolog z Českého hydrometeorologického ústavu. Na jaře 2007 vystoupili Greenpeace s obviněním, že česká tepelná elektrárna Pruněrov každý rok zabije 63 lidí. Jak? Vypouštěním oxidu uhličitého prý přispěje k záplavám v Bangladéši, negativně ovlivní vodní režim v Číně, způsobí úbytek srážek v subsaharské Africe... Pretel ve svém posudku oponoval, že je to nesmysl. Jenže náměstkem ministra životního prostředí Mika byl tehdy aktivista Aleš Kuták (někdejší člen Hnutí Duha), kterému se odborná kritika názorů Greenpeace hrubě nelíbila. V červnu 2009 proto nařídil, aby byl Pretel z IPCC odvolán. Přiblížili se tím normalizačním komunistům, vyhazujícím lidi z práce za vtípkování o Sovětském svazu. Pretelova chyba spočívala v tom, že nebyl politickým klimatologem se „správnými“ názory, ale nezávislým a kriticky myslícím vědcem.

Tzv. „aféra Climategate“ potvrdila politizaci klimatologie a korupci části vědců.

Pod stále větší kritiku se ale už v té době dostával i samotný IPCC. „Používáme výhradně vědecké studie, které prošly oponentním řízením,“ prohlásil v listopadu 2009 šéf IPCC Rádžendra Pačaurí. Tohle tvrzení přimělo skupinu nezávislých vědců, aby se na tyto „studie“ podívali podrobněji. Ukázalo se, že z 18 500 citací jich 5 600 neodkazuje na vědeckou literaturu podrobnou oponentuře, ale na populární časopisy. Zastánci oteplovací ideologie často tvrdí, že o klimatické změně panuje „vědecký konsenzus“. To ale není pravda – zdaleka ne

všichni klimatologové jsou klimatologové politici. Jejich vedoucí síly přitom projevují až zarážející míru cynismu. „Kam se podělo globální oteplování? Neumíme vysvětlit, proč se neotepluje, a to je ostuda,“ píše klimatolog Kevin Trenberth v jednom z e-mailů, které pronikly na veřejnost v listopadu 2009 v rámci aféry Climategate. Tohle je ale jen „spiklenecké špitání“ s kolegy, kteří se celá ta léta tvářili, že věda má zcela jasno. Navenek Trenberth odbornou nejistotu nikdy nepřiznal, a to ani poté, co měření prokázalo, že se politická klimatologie mylí. Loni na podzim zveřejnil britský meteorologický úřad data, podle kterých průměrná globální teplota neroste od roku 1997. Nakonec to musela přijmout i pátá zpráva IPCC ze září 2013. Jde o průlom, i když poněkud schizofrenní. Zpráva sice přiznává, že se už šestnáct let neotepluje, ale zároveň říká, že vliv člověka na klima je na 95 % nesporný. Což je vnitřní kontradikce.

V odkládání vytoužené katastrofy tak politici klimatologové připomínají jehovisty, kteří také už několikrát posunuli datum Soudného dne.

Ve snaze zachránit centrální dogma hledají politici klimatologové nejrůznější vysvětlení, proč se oteplování zastavilo. Podle Trenbertha chybějící teplo pohltily oceány, podle jiných aktivistů za to může studená fáze tzv. pacifické dekadové oscilace. V obou případech prý „studená pauza“ nejdéle za deset až dvacet let skončí a oteplování udeří s ještě větší silou. V odkládání vytoužené katastrofy tak politici klimatologové připomínají jehovisty, kteří také už několikrát posunuli datum Soudného dne.

Šest skupin v pozadí

Zbývá otázka, komu to celé sloužilo a kdo na tom vydělal. První skupinou jsou samozřejmě sami politici klimatologové.

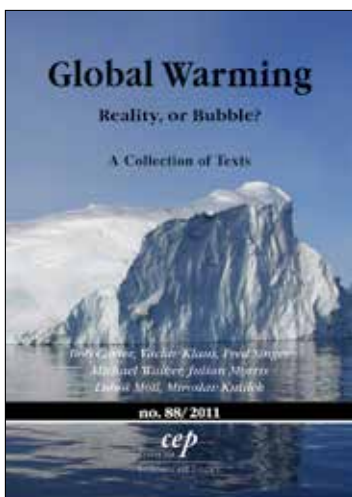
Celosvětovou částku neznáme, ale jen v letech 1989–2009 dostali alarmističtí vědci od americké vlády 79 miliard dolarů. Zkoumali za ně kdeco. Psychologové z kalifornské univerzity třeba došli k závěru, že kvůli skleníkovým plynům bude víc válek, vražd a domácího násilí. „Po horkém dni se člověk může snadno pomátnout a dělat šílené věci,“ vysvětloval spoluautor studie Marshall Burke. Třeba jíst málo křupavá jablka, se kterými se prý v důsledku oteplování budeme muset smířit. Zjistili to aspoň ovocnáři z japonského města Fudžimoto.

Ve snaze zachránit centrální dogma hledají politici klimatologové nejrůznější vysvětlení, proč se oteplování zastavilo.

Druhou skupinou jsou novináři, kteří politickým klimatologům jejich apokalyptická tvrzení přes dvacet let věřili, aniž by je podrobovali kritické kontrole. „Vydělali“ na tom šokující články. Třetí skupinou jsou politici – v chiměře globálního oteplování našli téma, dobře prodejné voličům. Čtvrtou skupinou jsou ekologičtí aktivisté, kteří na nás mohli „fundraizovat“ peníze na záchranu planety. Pátou skupinou jsou protřelí obchodníci typu Al Gora a Rádžendra Pačaurího, kteří zájmy svých peněženek maskovali starostí o budoucnost lidstva. A konečně šestou skupinou jsou provozovatelé slunečních a větrných elektráren, kteří se na tématu globálního oteplování chytře „svetli“.

Kdo na tom všem naopak prodělal? My všichni. Za podporu obnovitelných zdrojů energie (kterou nám politici povinně předešli jako údajný nástroj k odvrácení klimatické katastrofy) každý rok zaplatíme 44 miliard korun. Průměrnou českou rodinu tedy oteplovací hysterie stojí 17 600 Kč ročně. Pořád jsme na tom ale lépe než argentinská rodina, která v březnu 2010 ze strachu z globálního oteplování spáchala hromadnou sebevraždu. ■

NABÍZÍME

Centrum pro ekonomiku a politiku nabízí sborník anglických textů číslo 88/2011 „Global Warming – Reality, or Bubble?“, do něhož přispěli **Robert Carter, Václav Klaus, Michael Walker, Julian Morris, Luboš Motl a Miroslav Kutilek**. Editorem sborníku je **Marek Loužek**. Publikace by neměla chybět v knihovně žádného zájemce o debatu o globálních změnách klimatu. Předmluvu napsal prezident **Václav Klaus**.

144 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.cepin.cz